

Millî Savunma Sanayii ve Stratejik Caydırıcılık Bilgi Notu

YILDIRIMHAN örneği üzerinden teknik ve stratejik değerlendirme

NOT NO

UDMİ-BN/2026-01

TARİH

12 Ekim 2026

ALAN

Güvenlik ve savunma politikaları

DAYANAK

Açık kaynaklar

ERİŞİM

Kamuya açık

TEMEL ÇIKARIMLAR

- Gösterim bir sinyaldir, kabiliyet değil.** YILDIRIMHAN, 5 Mayıs 2026'da İstanbul'daki SAHA 2026 fuarında Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler tarafından ilk kez sergilenmiştir. Sistemin Millî Savunma Bakanlığı Ar-Ge Merkezi tarafından geliştirildiği aktarılmaktadır; sergilenen nesnenin maket/konsept düzeyinde olduğu değerlendirilmektedir (Al Jazeera).
- Teknik değerler beyandır.** Yaklaşık 6.000 km menzil, azami Mach 25 hız, dört sıvı yakıtlı roket motoru ve 3.000 kg yük kapasitesi resmî açıklamalara ve basın aktarımlarına dayanır; bağımsız olarak doğrulanmamıştır. Kamuya açık bir uçuş testi, üretim kararı veya envantere giriş takvimi bulunmamaktadır.
- Sanayi ivmesi ölçülebilir.** Savunma ve havacılık ihracatı 2025'te 10,05 milyar dolara ulaşmış; SIPRI'ye göre Türkiye 2021–25'te dünya silah ihracatında %1,8 pay ile 11. sıradadır (2016–20: %0,9).
- Caydırıcılık zincirin tamamına bağlıdır.** Test, güdüm, üretim, konuşlandırma ve komuta-kontrol halkaları tamamlanmadan duyurulan parametreler stratejik denge hesaplarında ihtiyatla ele alınmalıdır.
- İstikrar için şeffaflık gerekir.** Hesap hatasını azaltan iletişim kanalları, öngörülebilir test uygulamaları ve ihracat kontrol rejimleriyle uyum (Türkiye 1997'den beri Füze Teknolojisi Kontrol Rejimi üyesidir) bölgesel güvenlik mimarisi için belirleyicidir.

1 Bağlam

Türkiye'nin balistik füze alanındaki birikimi bugüne dek ağırlıklı olarak kısa ve orta menzilli, katı yakıtlı sistemlerden (Bora, Tayfun, Cenk) oluşmuştur. Euronews Türkçe'nin aktardığına göre Tayfun Blok-4, Temmuz 2025'te IDEF fuarında sergilenmiştir (yaklaşık 10 m boy, 7.200 kg; menzilin 1.000 km'ye ulaşabileceği belirtilmektedir); Cenk için ise 2.000 km'lik hedef menzil basına yansımıştır. YILDIRIMHAN, bu çizgiden farklı olarak uzun menzilli ve sıvı yakıtlı bir kategoriye işaret etmektedir.

Bölgesel güvenlik ortamı 2026 baharında belirgin biçimde ağırlaşmıştır. 28 Şubat'ta ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarıyla başlayan savaş, Hürmüz Boğazı'nın fiilen kapanmasına yol açmıştır (bkz. UDMİ-BN/2026-02). Al Jazeera'nın aktardığına göre Mart ayında Türkiye yönüne atılan balistik füzeler NATO hava savunma unsurlarınca düşürülmüş, İran sorumluluğu reddetmiştir. Bu ortam, Türkiye'de hava-füze savunması ve caydırıcılık tartışmalarını yoğunlaştırmıştır.

2 Aktarılan veriler ve doğrulama durumu

PARAMETRE	AKTARILAN BİLGİ	KAYNAK	DURUM
İlk gösterim	5 Mayıs 2026, SAHA 2026, İstanbul Fuar Merkezi; Bakan Yaşar Güler	Euronews TR; Al Jazeera	Çok kaynaklı teyit
Geliştirici	Millî Savunma Bakanlığı Ar-Ge Merkezi	Euronews TR; Al Jazeera	Basında tutarlı
Menzil	Yaklaşık 6.000 km (FAS ölçütüne göre 5.500 km üstü "kıtalararası" sınıfı)	Euronews TR; Breaking Defense; Al Jazeera	Beyan
Hız	Mach 9–25 aralığı; azami Mach 25	Euronews TR; Anadolu Ajansı'na atfen	Beyan
İtki	Dört sıvı yakıtlı roket motoru; oksitleyici azot tetroksit	Anadolu Ajansı'na atfen	Beyan
Yük kapasitesi	3.000 kg	Al Jazeera	Basın aktarımı
Kademe, güdüm, harp başlığı	Açıklanmadı	—	Bilinmiyor
Uçuş testi	Kamuya açık, teyitli bir test bulunmamaktadır	Al Jazeera (analist B. Yıldırım)	Teyitsiz
Üretim ve envanter	Açıklanmadı; üretimin başlamadığı değerlendirilmektedir	Al Jazeera	Teyitsiz

Not: Bazı kaynaklar nesneyi "prototip" olarak adlandırmakta; Al Jazeera'nın alıntılıdığı analist Burak Yıldırım ise sergilenen nesneyi maket/konsept olarak değerlendirmekte ve sistemi "duyurulmuş bir hedef, sahaya sürülmüş bir kabiliyet değil" diye nitilemektedir (özgün ifade: "an announced ambition, not a fielded capability"; serbest çeviri). Breaking Defense'e göre bakanlık standındaki temsilciler sistemi tartışmaktan kaçınmıştır.

3 Savunma sanayii göstergeleri

GÖSTERGE	DEĞER	KAYNAK
Savunma ve havacılık ihracatı (2025)	10,054 milyar \$ (mal 9,870; hizmet 0,184)	SSB Başkanı H. Görgün, 3 Ocak 2026 (DHA)
Toplam mal ihracatındaki pay	%1,7 (2022) → %2,1 (2023) → %2,7 (2024) → %3,6 (2025)	SSB (DHA)
Dünya silah ihracatındaki pay	%1,8 (2021–25); 2016–20: %0,9; değişim +%122; 11. sıra	SIPRI, Mart 2026
Başlıca alıcılar	Pakistan %16, BAE %12, Ukrayna %8,4; Sahra altı Afrika'da üçüncü büyük tedarikçi (%11)	SIPRI, Mart 2026
Silah ithalatındaki pay	%1,2 (2021–25); 2016–20: %1,5; değişim –%9,7; 24. sıra	SIPRI, Mart 2026
Başlıca tedarikçiler (ithalat)	Almanya %31, İspanya %29, İtalya %19	SIPRI, Mart 2026
SAHA 2026 ölçeği	5–9 Mayıs; 100.000 m ² + alan, 1.500+ katılımcı, 120+ ülke (organizatörün planlama belgesine göre)	SAHA İstanbul

SIPRI verileri hem ihracattaki yükselişi hem de ithalat payındaki gerilemeyi göstermektedir. Bu iki eğilim yerli kabiliyetin arttığına işaret eder; ancak bütçe, tedarik kısıtları ve yerleşme oranı gibi etkenlerin ayrıca incelenmesi gerekir.

4 Değerlendirme

4.1 Sinyal ile kabiliyet arasındaki mesafe

Caydırıcılık; kabiliyet, irade ve bunların karşı tarafa güvenilir biçimde iletilmesinin birleşiminden doğar. Bir sistemin kamuoyuna tanıtılması bu üç bileşenden yalnızca sonuncusuna hizmet eder. Kabiliyet bileşeni; tekrarlanan başarılı uçuş testleri, güdüm doğruluğu, üretim kapasitesi, mobil veya korumalı konuşlandırma ve komuta-kontrol altyapısıyla oluşur. Kamuya açık veriler bu halkaların büyük bölümünü henüz doğrulamamaktadır. Dolayısıyla YILDIRIMHAN'ın bugünkü stratejik değeri esas olarak siyasi sinyal ve hedef belirleme niteliğindedir.

4.2 Teknik gözlemler

- ◆ **Sıvı yakıt.** Azot tetroksit gibi depolanabilir oksitleyiciler yüksek itki sağlar; ancak zehirli ve aşındırıcıdır. Katı yakıtlı sistemlere kıyasla emniyet, bakım ve fırlatma hazırlığı açısından ek yük getirir. Hızlı ve mobil konuşlandırma ihtiyacı, sistemin pratik değerini belirleyen unsurlardan biridir.
- ◆ **Yeniden giriş.** Mach 25'e varan hızlar, hedefe yaklaşırken yüksek ısı ve yapısal yükler doğurur. Bu alandaki performans yalnızca uçuş testleriyle kanıtlanabilir.
- ◆ **Çift kullanım.** Uzun menzilli balistik füze ve yörünge fırlatma teknolojileri kayda değer ölçüde örtüşür (analist Burak Yıldırım, Al Jazeera). Program bu nedenle sivil uzay hedefleriyle birlikte okunabilecek bir teknoloji birikimi sağlayabilir.

4.3 Siyasi ve diplomatik boyut

- ◆ **Mesajın muhatapları.** Analistler gösterimin zamanlamasının hem müttefiklere hem de olası rakiplere mesaj taşıdığını belirtmektedir (Ali Bakır, Breaking Defense ve Al Jazeera). Özgür Ünlühisarcıklı (GMF) ise Türkiye'nin şu an acil bir tehdide karşılık ICBM'ye ihtiyaç duymadığını, asıl önemli unsurun üretim kabiliyeti olduğunu savunmaktadır.
- ◆ **Algı ve söylem.** İsrailli siyasetçi Naftali Bennett Şubat ayında "yeni bir Türk tehdidinin ortaya çıktığını" söylemişti (Al Jazeera). Karşılıklı tehdit söylemleri, güvenlik ikilemi dinamiğini besleme riski taşır.
- ◆ **Rejimler.** Türkiye 1997'den beri Füze Teknolojisi Kontrol Rejimi (MTCR) üyesidir. Rejimin amacı, nükleer silah taşıyabilen füzelerin ve ilgili teknolojinin ihracatını denetlemektir; ulusal geliştirmeyi doğrudan yasaklamaz, ancak ihracat ve teknoloji transferi açısından uyum beklentisi doğurur.
- ◆ **Maliyet mantığı.** Bakan Güler'in "ekonomik maliyetin asimetrik bir silah hâline geldiği" yönündeki ifadesi (Al Jazeera aktarımı), caydırıcılığın yalnızca fiziksel kabiliyetle değil, karşı tarafa yüklenecek maliyetle de ilişkilendirildiğini göstermektedir.

4.4 Riskler ve belirsizlikler

- ◆ **Teknik/mali:** Test ve üretim takvimi, program maliyeti ve öncelikler belirsizdir.
- ◆ **Algı:** Gerçekleşmeyen takvimle çelişen güçlü söylem, güvenilirlik kaybı yaratabilir.
- ◆ **Güvenlik ikilemi:** Komşuların karşı adımları bölgesel silahlanma sarmalını hızlandırabilir.
- ◆ **Diplomatik:** Silah kontrolü gündemi ve ihracat kontrol rejimleriyle ilişkiler hassastır.

5 UDMİ'nin değerlendirmesi ve öneriler

1. **Beyan ile doğrulamayı ayırın.** Kamuya dönük iletişimde "duyurulan" ve "doğrulan" ayrımı açıkça yapılmalı; teknik parametreler hangi kaynağa dayandığıyla birlikte paylaşılmalıdır.
2. **Diyalog kanallarını açık tutun.** Müttefik ve komşularla stratejik istikrar diyalogu, ön bildirim ve güven artırıcı önlemler, hesap hatası riskini azaltır.

3. **Çift kullanımlı kazanımı sivil alana yayın.** Uzay, haberleşme ve malzeme bilimi gibi alanlarda sivil faydaya yönelik ortak programlar, teknolojinin meşruiyetini güçlendirir.
4. **Bağımsız analizi destekleyin.** Savunma ekonomisi, ihracat kontrolü ve çift kullanımlı teknolojilerin etiği üzerine akademi ve sivil toplum çalışmaları teşvik edilmelidir.

Önümüzdeki 12 ay için izleme göstergeleri

- ◆ Kamuya açık, resmen teyit edilmiş uçuş testi.
- ◆ Üretim, bütçe tahsisi ve envantere giriş açıklaması.
- ◆ Kademe sayısı, güdüm ve harp başlığına ilişkin resmî bilgi.
- ◆ Komşu ve müttefik ülkelerin resmî tepkileri.
- ◆ İhracat kontrol rejimleriyle uyuma ilişkin açıklamalar.
- ◆ SIPRI ve SSB'nin yeni ihracat ve ithalat verileri.

Executive summary ENGLISH

At SAHA 2026 in Istanbul on 5 May 2026, Defence Minister Yaşar Güler unveiled YILDIRIMHAN, a liquid-fuelled long-range ballistic missile attributed to the Ministry of National Defence R&D Centre. The reported parameters — a range of about 6,000 km, a maximum speed of Mach 25, four liquid-fuel engines and a 3,000 kg payload — come from official statements and press reports and have not been independently verified. No flight test, production decision or fielding date has been made public, and an independent analyst quoted by Al Jazeera describes the displayed object as a mock-up or concept.

The unveiling is best read as a strategic signal set against measurable industrial momentum: defence and aerospace exports reached USD 10.05 billion in 2025, and SIPRI ranks Türkiye 11th among arms exporters (1.8% share in 2021–25, up from 0.9%). Deterrence is credible only when testing, production, guidance, deployment and command-and-control are in place. UDMİ recommends that public communication separate declared from verified capabilities, that notification and confidence-building channels with allies and neighbours stay open, and that export-control commitments (Türkiye has been an MTCR member since 1997) are observed.

6 Yöntem ve sınırlılıklar

Bu not, 12 Ekim 2026 itibarıyla erişilebilen açık kaynaklara dayanır. Teknik değerler resmî açıklamalar ve basın aktarımlarıdır; bağımsız olarak doğrulanmamıştır. Kaynaklar arasındaki tutarsızlıklar (ör. "prototip" ile "maket" nitelemesi) metinde belirtilmiştir. Not, herhangi bir devlet kurumunun görüşünü yansıtmaz; UDMİ'nin açık kaynak değerlendirmesidir. Yeni veriler geldikçe güncellenebilir.

7 Kaynakça

1. Euronews Türkçe, "YILDIRIMHAN: Türkiye'nin ilk kıtalararası balistik füzesine dair ne biliyoruz", 5 Mayıs 2026 — tr.euronews.com
2. Al Jazeera, "Türkiye unveils its first intercontinental ballistic missile: What we know", 7 Mayıs 2026 — aljazeera.com
3. Breaking Defense, "Turkey rolls out intercontinental missile with purported 6,000km range", Mayıs 2026 — breakingdefense.com
4. SIPRI, "Trends in International Arms Transfers, 2025" (Fact Sheet), Mart 2026 — sipri.org
5. DHA, "Haluk Görgün: Savunma ve havacılık ihracatımız rekor noktaya çıktı", 3 Ocak 2026 — dha.com.tr
6. SAHA İstanbul, "SAHA 2026 Medya Duyurusu" (planlama belgesi) — sahaexpo.com
7. Füze Teknolojisi Kontrol Rejimi (MTCR), 12. Genel Kurul basın bildirisi, Tokyo, 4–6 Kasım 1997 — mtcr.info

UDMİ – Uluslararası Diplomatik Misyon ve İstihdam Derneği, Trabzon · udmi.com.tr · Bu belge genel bilgilendirme amaçlıdır; hukukî, mali veya yatırım tavsiyesi niteliği taşımaz.